

- ۱۲۹۹ قمری^۱ (۲۹ رجب) / ۱۸۸۲ میلادی - ولادت در تهران (از میرزا هدایت‌الله وزیر دفتر^۲ و ملک‌تاج‌خانم نجم‌السلطنه^۳)
- ۱۳۱۴ - تصدی محاسبه و استیفای خراسان^۴
- ۱۳۲۴ - انتخاب‌شدن به نمایندگی دوره اول مجلس شورای ملی از اصفهان ولی مجلس به علت به‌حد نصاب نرسیدن سن او را نپذیرفت.^۵
- ۱۳۲۵ (۲۰ جمادی‌الاولی) - قبول عضویت در «جامع آدمیت»^۶
- ۱۳۲۵ - ورود به «مجمع انسانیت» و قبول نیابت ریاست آن^۷
- ۱۳۲۶ (۴/۱۹۰۸ میلادی (۴)) - عزیمت به فرانسه و آغاز تحصیل در مدرسه علوم سیاسی پاریس در رشته علوم مالیه. در خلال این مدت یکبار به مناسبت کسالت مزاج به ایران مراجعت کرد و چون مجدداً به اروپا بازگشت در شهر نوشاتل (سوئیس) به تحصیل دکتری حقوق مشغول شد.
- ۱۹۱۳/۱۳۳۱ م - اخذ درجه دکتری در رشته حقوق
- طبع جزوه مسئولیت دولت برای اعمال خلاف قانونی که از مستخدمین دولتی در موقع انجام وظایفشان صادر می‌شود و قاعده عدم تسلیم مقصرین سیاسی (به زبان فرانسه در پاریس)
- ۱۹۱۴/۱۳۳۲ - طبع رساله دکتری وصیت در حقوق اسلام
- ۱۳۳۲ / اواخر ۱۹۱۴ - بازگشت به ایران و تدریس در مدرسه علوم سیاسی
- ۱۲۹۳/۱۳۳۳ شمسی - تالیف و نشر جزوه کاپیتولاسیون و ایران
- تالیف و نشر جزوه شرکت سهامی در اروپا
- تالیف و نشر جزوه دستور در محاکم حقوقی
- همکاری در نشر مجله علمی.
- عضویت کمیسیون «توفیر جمع و خرج» در وزارت مالیه^۸
- عضویت در حزب اعتدالی(۹)
- عضویت در حزب دمکرات (۹)

- ۱۳۹۴ شمسی (آبان) - انتخاب‌شدن به عضویت کمیسیون تطبیق حوالجات (جانشین دیوان محاسبات) از طرف دوره سوم مجلس شورای ملی^۱ به مدت قریب به دو سال.
- ۱۳۹۶ (تا اردیبهشت ۱۳۹۷) - معاونت وزارت مالیه و رئیس کل محاسبات
- ۱۹۱۹/۱۳۹۸ م - عزیمت به اروپا و اقامت در سویس و مخالفت با قرارداد ۱۹۱۹.
- ۱۳۹۹ - وزارت عدلیه در کابینه مشیرالدوله. ولی به هنگام ورود به بندر بوشهر (۱۵ مهر ۱۳۹۹) به مناسبت تمایل مردم^{۱۰} از طرف دولت به والیگری فارس منصوب شد.
- ۱۳۹۹ (۱۹ مهر تا ۳ فروردین ۱۳۰۰) - والی فارس. دکتر مصدق چون به علت مخالفت با کودتا و ریاست وزرای سیدضیاءالدین طباطبایی استعفا کرد برای محفوظ ماندن از تعرض عوامل دولتی به بختیاری رفت.
- ۱۳۰۰ (۱۴ خرداد تا ۳۹ دی) وزارت مالیه در کابینه قوام‌السلطنه، با اخذ اختیارات قانونی از مجلس شورای ملی برای مدت سه ماه^{۱۱} و معرفی‌شدن به وزیری امور خارجه و قبول‌نکردن آن.
- ۱۳۰۰ (۲۸ بهمن تا ۳۰ تیر) - والی آذربایجان (حنود چهارماه)^{۱۲}
- ۱۳۰۲ (۲۵ خرداد تا آخر مهر) - وزارت امور خارجه در کابینه مشیرالدوله
- ۱۳۰۲ - نمایندگی مجلس شورای ملی در دوره پنجم
- تشکیل کمیسیون معارف و عضویت در آن
- تالیف و نشر جزوه حقوق پارلمانی در ایران و اروپا
- ۱۳۰۴ تا ۱۳۰۶ - نشر چهار مقاله در مجله آینده
- ۱۳۰۴ - تالیف و نشر جزوه اصول و قواعد و قوانین مالیه در ممالک خارجه و ایران قبل از مشروطیت و دوره مشروطیت
- ۱۳۰۴ (۹ آبان) - مخالفت با تغییر سلطنت
- نمایندگی مجلس شورای ملی در دوره ششم
- ۱۳۰۵ (شهریور) - مخالفت با کابینه مستوفی‌الممالک
- ۱۳۰۶ (خرداد) - مخالفت با اختیارات داور
- ۱۳۰۹ - طبع و نشر کتاب تملین قدیم تالیف فوستل دوکولانژ که به درخواست مصدق توسط نصرالله فلسفی به فارسی ترجمه شده بود.
- ۱۹۱۵/۱۳۱۵ م - سفر به برلین برای معالجه (به مدت ۳۸ روز)
- ۱۳۱۵-۱۹ - اقامت در احمدآباد ساوجبلاغ و تابستانها در شمیران
- ۱۳۱۹ (۵ تیر) - بازداشت از طرف شهربانی در زندان مرکزی (بازده روز) و حرکت‌دادن به بیرجند
- ۱۳۱۹ (۲۳ آذر) - بازگردانیده شدن به قریه احمدآباد
- ۱۳۲۰ (۲۱ شهریور) - صدور اجازه خروج از احمدآباد
- ۱۳۲۲ (۱۴ اسفند) - آغاز نمایندگی مجلس شورای ملی در دوره چهاردهم. یکی از اقدامات اولیه مصدق در مجلس مخالفت با اعتبارنامه سیدضیاءالدین طباطبایی بود.

- ۱۳۲۳ (شهریور تا آذر) - چند سخنرانی درباره نفت جنوب و تقاضای امتیاز نفت شمال توسط روسها. در مجلس پیشنهاد مصدق دایر بر منع دولت از مذاکره با خارجیا درباره نفت به تصویب رسید.
- ۱۳۲۳ (۸ اسفند) - در مجلس به دزدان بیت‌المال حمله کرد و خواهان اخراج دکتر میلسو از ایران شد.
- ۱۳۲۴ (مهر) - ابستروکسیون اقلیت به رهبری مصدق بر ضد کابینه صدراشراف
- ۱۳۲۴ (۱۹ دی) - مخالفت با کمیسیون سمجانیه پیشنهادی روسیه، انگلیس و آمریکا
- ۱۳۲۶ (آذر) - رأی تمایل ۵۳ نماینده مجلس به نخست‌وزیری مصدق. حکیمی با ۵۴ رأی نخست‌وزیر شد.
- ۱۳۲۶ - تحریم انتخابات مجلس در دوره حکومت قوام‌السلطنه
- ۱۳۲۸ (اردیبهشت) - مخالفت با تشکیل مجلس مؤسسان
- ۱۳۲۸ (۲۲ مهر) اعتراض به انتخابات دوره شانزدهم و ادامه مبارزه به شکل تحصن به همراهی گروهی از یاران خود
- ۱۳۲۸ (۲۱ آبان) - تشکیل جبهه ملی ایران
- ۱۳۲۸ - پس از قتل عبدالحسین هزیر وزیر دربار، مصدق تحت نظر قرار گرفت و به احمدآباد فرستاده شد.
- تشکیل نخستین میتینگ جبهه ملی و بازگشت مصدق از احمدآباد
- ۱۳۲۹ (۱۹ فروردین) - ورود به مجلس دوره شانزدهم
- ۱۳۲۹ (۴ خرداد) - مخالفت با کابینه رزم‌آرا
- ۱۳۲۹ (۱۵ آبان) - تدوین پیشنهادی درباره نفت که آن را نمایندگان جبهه ملی در مجلس به کمیسیون نفت پیشنهاد کردند.
- ۱۳۲۹ (۲۹ اسفند) - مجلس طرح مصدق را برای ملی شدن صنعت نفت تصویب کرد.
- ۱۳۳۰ (۱۲ اردیبهشت) - قبول نخست‌وزیری
- ۱۳۳۰ (۲۳ اردیبهشت) - تحصن در مجلس
- ۱۳۳۰ (۲۹ خرداد) - خلعید از شرکت نفت ایران و انگلیس
- ۱۳۳۰ (۲۲ - ۲۶ مهر) - حضور در جلسات شورای امنیت و دفاع از حقانیت نهضت ملی ایران
- ۱۳۳۱ (خرداد) - عزیمت به هلند برای دفاع از حقوق ایران در دادگاه بین‌المللی لاهه.
- ۱۳۳۱ (۲۵ تیر) - استعفا از نخست‌وزیری به علت عدم موافقت شاه با تعیین وزیر جنگ از طرف نخست‌وزیر
- ۱۳۳۱ (۳۰ تیر) - ابراز تمایل مجلس به نخست‌وزیری دوباره مصدق و انتصاب مجدد وی به این سمت
- ۱۳۳۱ (۸ مرداد) - تصویب قانون اختیارات مصدق در مجلس
- ۱۳۳۲ (۲۵ مرداد) - خروج شاه از مملکت به دنبال نافرجام ماندن کودتای نظامی علیه مصدق

۱۳۳۲ (۲۸ مرداد) - سقوط دولت مصدق به دنبال کودتای امریکایی زاهدی
۱۳۳۲ (۲۹ مرداد) - مصدق خود را به مقامات نظامی معرفی و تسلیم کرد.
۱۳۳۲ (۱۷ آبان) - آغاز محاکمه او در دادگاه نظامی بدوی. دادگاه او را به سه سال زندان
محکوم ساخت.
۱۳۳۳ (۱۹ فروردین) - آغاز محاکمه او در دادگاه نظامی تجدیدنظر. دادگاه حکم دادگاه بدوی را
تأیید کرد.
۱۳۳۵ - پایان دوره محکومیت و آغاز دوران اقامت اجباری در احمدآباد. در این مدت مصدق
کوشش خود را برای زنده نگاهداشتن فعالیتهای جبهه ملی ادامه داد.
۱۳۴۵ (یکشنبه ۱۴ اسفند/۵ مارس ۱۹۶۷) - وفات در بیمارستان نجمیه تهران.

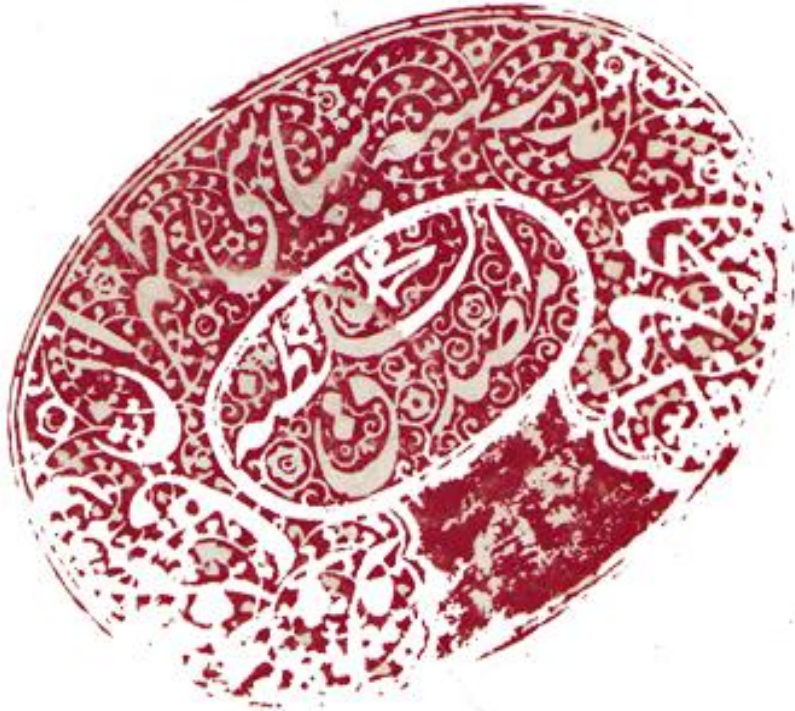
مصدق

و مسائل حقوق و سیاست

- کاپیتولاسیون و ایران
- اسقاط دعاوی
- انتخابات در اروپا و ایران
- تابعیت در ایران
- اصول مهمه حقوق مدنی

به انضمام خاطرات مصدق و دو نامه و بیست عکس تاریخی از او

احمد نادر ۲۲ آبان ۱۳۴۲

غائب آقای منصور نخست وزیر

اکنون چهارم ماه از سال است در زندان پر مهرم تا دو ماه تمام زندانی خود را می گذرانم
 و این فتنه را تا هر ساله این چند سطر از خود باقی نام بیایات آن جناب در مجلسی در زندان
 در مجلس شورای ملی راجع بکنه در تاریخ تصویب کار این جناب قرار دادی راجع به
 وقت امر که در ایران مضامین ام ریخت کمالی جمع کرده بود که این جناب اولی که
 این مکتب زبان امراض صورت سیاحت راجع در کمال نگه نمودم در آن در این مکتب
 بود در وقت بیکه بزم کابله تو که کین ما در آن کور افکار نورد راجع به این ام
 (کابله ترانسپون در ایران ۴ دسامبر ۵ کور کور مشترک در لیداری امیر
 این بزم مخالف آماری در استمال مکتبه ما در وقت کور قرار دادی این ام
 در وقت بر طایف صحت در ایران در صحت در وقت قرار دادی این ام
 این جناب و ستاد قیاساً در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت
 امواج مکتبات در وقت پس از اصلاح این جناب این را می خوانم در وقت در وقت
 سیاحت امیر این وقت امر که در ایران بود راجع به مکتبات در وقت در وقت
 قرار دادی در وقت که در وقت بیکه در وقت در وقت در وقت در وقت
 در مکتبات در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت

ماهی اصلاحی در زندان زندانی تمام فتنه ها را

نامه مصدق به حسنعلی منصور نخست وزیر وقت در باب مسئله کاپیتولاسیون

جناب آقای منصور نخست‌وزیر

اکنون که متجاوز از ۱۱ سال است در زندان به سر می‌برم و قادر نیستم از وطن خود دفاع نمایم، اجازه فرمایید که لااقل بوسیله این چند سطر از خود دفاع نمایم. بیانات آن جناب در جلسه روز سه‌شنبه ۱۹ جاری در مجلس شورای ملی راجع به اینکه در موقع تصدی کار اینجانب قراردادی راجع به مصونیت سیاسی نظامیان دولت امریکا در ایران امضا نموده‌ام موجب کمال تعجب گردید، چون که اینجانب اول کسی بودم که در این مملکت زبان اعتراض به مصونیت سیاسی اتباع دول بیگانه گشودم و آن در اوایل جنگ اول بین‌الملل بود که دولت ترکیه رژیم کاپیتولاسیون را در آن کشور الفا نمود و اینجانب رساله‌ای به نام «کاپی‌تولاسیون و ایران» به تعداد پنجهزار نسخه منتشر کرده و از اولیای امور الفای این رژیم مخالف آزادی و استقلال مملکت را درخواست کردم. قراردادی که اینجانب امضا نموده‌ام مربوط است به وظایف اصل ۴ در ایران که اصل ۴ رونوشتی از قرارداد با سایر دول را برای اینجانب فرستاد و تقاضا نمود از طرف دولت ایران هم قراردادی به همان نهج تنظیم شود. چون احتیاج به اصلاحات داشت پس از اصلاح، اینجانب آن را امضا نمودم و در آنوقت صحبتی از مصونیت سیاسی مامورین دولت امریکا در ایران نبود. و این عیناً مثل حکایت آن کسی است که در ده راهش نمی‌دادند و او ادعای کنخدایی می‌کرد. چقدر خوب است که مقرر فرمایید پرونده آن را مطالعه کنند و بیاناتی که در مجلس فرموده‌اید اصلاح نمایند.

دکتر محمد مصدق

برای اطلاع و استحضار روزنامه کیهان تقدیم می‌شود که اگر مانعی ندارد آن را منتشر فرمایند.